

Anıların Işığında Mustafa Necati Sepetçioğlu

Önder GÖÇGÜN*

*B*ugün, 24 Mayıs 2007 Perşembe... Sanatçı ve edebiyatçı kişiliğinin yanı sıra, asil ve seçkin insan kimliği ile de gönüllerde ayrıcalıklı bir yer tutmuş olan merhum Mustafa Necati Sepetçioğlu, aramızdan ayrılalı bir yıl oldu.

Kendisini yakından tanımak, çeşitli yer ve zamanlarda birlikte görüşüp, sohbet etmek imkânını bulduğum Sepetçioğlu, ömrü boyunca edebiyat, kültür ve sanatı varlığı ile bütünleştirmeyi başarmıştı. Roman, hikâye ve tiyatro yazarlığı, kendisini edebiyat tarihimizde seçkin bir konuma getirmişti. Özellikle de, asıl çalışma alanı oluşturan romanlığı ile Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının önde gelen isimlerinden birisi olmuştu.

Onun önemli bir yanını ise, tıpkı merhum romancı, tiyatro yazarı ve gazeteci Tarık Buğra gibi, bizlerin de yuvası olan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkojoloji bölümü mezunu olması, yani –eskilerin ifadesiyle– “mektepten yetişme edebiyatçı” kimliği teşkil ediyordu. Bunu da, yeri geldikçe gururla dile getirirdi. Hocaları arasında, estetik yönü ile Prof. Ahmet Hamdi Tanpınar’dan hayranlıkla, çelebi tavrılı İstanbul Beyefendisi olan Prof. Dr. Ali Nihat Farlan’dan derin saygı ve geniş ufuklu yaklaşımları ile de Prof. Dr. Mehmet Kaplan’dan şükran duyguları ile söz ederdi.

Özel hayatında sade, doğal bir hayat tarzını benimsemiş, çok sevdiği Mevlâna’nın işaret ettiği gibi; “olduğu gibi görünmek, görüldüğü gibi olmak” yolunu prensip edinmişti. Bu bağlamda, içi dışı biridi. 1982’den 1990’lı yıllara uzanan çizgide, kendisini Konya’da Selçuk Üniversitesi adına düzenlediğimiz Ulusal ve Uluslar arası Mevlâna ve Gençlik Kongreleri’ne davet etmiş idik. Bunların hepsine de, değerli eşleri Muazzam Sepetçioğlu ile birlikte katılmış ve çok değerli bildirimler sunmuştu. O arada, yarınlarımız olan gençlerle birlikte olmaktan, onları dinleyerek, kendilerine yol göstermekten duyduğumuz haz büyüktü.

* Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi / Denizli, e-posta: ogocgun@pamukkale.edu.tr

Çeşitli konuşmalarında da ifadesini bulduğu üzere, insana bakış tarzı, Mevlâna ve Yunus misali hep saygı dolu bir nitelik taşıyordu. Bu çerçevede, “en seçkin varlık” olarak gördüğü insanın gelişmesi, ilerleyip yükselmesi için terbiyeyi, yani eğitimi, temel şart olarak kabul ederdi. Nitekim, 6-8 Kasım 1985 günü Selçuk Üniversitesi’nde düzenlediğimiz 9. Milli Gençlik Kongresi’nde, “Gençlik ve Sahip Olma Duygusu” başlıklı bildirisinde, “terbiye” ve “içgüdülere göre bir uygunluk taşı (dığına)” inandığı, “eğitim-eğitmek” kavramları etrafında şu görüşlere yer vermişti:

“Terbiye, insanda var olan ana unsuru, yine insanda var olan yan eğilimlerle besleyip yeni bir sistem meydana getirme sanatıdır. Onun yerini alan eğitmek işi, daha çok içgüdülere göre bir uygunluk taşı; tıpkı tâlim yerine gelen öğretmek işindeki ister istemez otomatikleşen mekaniklikte olduğu gibi... Benzer hareketlerin benzer tekrarlarıyla meydana gelen bir alışılmışlığın mekanikliği ile duygular ve şuurun dayanışmasından oluşmuş bir sanatı aynı düşünmek imkânı var mıdır? Bir papağanı öğrettiğiniz, yahut biraz yatkın bir hayvanı eğittiğinizde hitap ettiğiniz onların içgüdüleridir. Bu içgüdü onlara en çok öğrettikleriniz ölçüsünde bir tekrarlama gücü verir. Halbuki insan, içgüdüüne önsezisini ve şuurunu da katmıştır. Sizden daha çok şey istemeğe, size daha çok şey vermeğe hazırdır. Bu hazırlığı sadece zaman ve mekân etkileyicileri değiştirebilir.”

“Sevgi” ve “sevmek” kavramları ise, merhum Sepetçioğlu’nun özel bir değer ve ayrıcalıklı önem verdiği hususların başında yer alıyordu. Birçok görüşmemizde, “insanların ve insanımızın birbirini yeterince sevmediğinden” yakınarak; gerçekte, sevginin ve sevmenin bizi biz yapan değerler sisteminin başında geldiğini vurgulardı. Nitekim, ona göre; “Bizim insanımız, sevmek üzerine programlanmıştır. Yabancıları şaşkına döndüren de konukseverlikten, insana ilâhî bir değer vererek, ona saygı duyma sonucu olan insan-severliğe kadar yüzlerce örneği ile hâlâ yaşıyan bu vasfımızdır.”

Gene ona göre, milli kültürün özünü oluşturan dil de, vatan gibi millet varlığının kendisinden ayrılmaz, ayrılamaz en önemli ögesidir. Bu konuda da, dilden devlete uzanan bir doğrultuda şöyle konuşur:

“İnsan bir vatan toprağı üzerinde bir dili konuşarak bir devletin güvencesinde yaşamak zorunda olduğu müddetçe, o ipeksi dokumalardan bütünlünmiş bağı her zaman hissedecektir. Dün de öyle idi, bugün de öyledir, yarın da öyle olacaktır. Bizim vatanımız, kültürümüzle birlikte en az bin yıldır, farkında olsak da, olmasak da bizim beden ve ruh yapımız haline gelmiştir. Bizim dilimiz, millet olarak tek ve vazgeçilmez varlığımızdır. Konuşmasını bilmez üç beş budalanın laflarına rağmen, dünyanın en zengin dillerindendir. Ve bizim devletimiz, beş bin yıllık bir emeğin,

alinterinin, gözyaşlarının âbideleştirdiği gururumuz ve güvenimizdir. Bunlar, her bir hücreesine kıskançlıkla sahip olunarak bugüne gelmiş ve emanet edilmişlerdir. Rastgele ve canımızın istediği biçimde tasarruf etmeğe kimsenin hakkı olmamalıdır.”

Doğduğu, büyüdüğü Tokat'ın Zile ilçesine, şaşmaz bir kararlılıkla gönülden bağlı idi. Hemen her zaman, “biz bozkırın çocuğuz, Anadolu toprağının eseriyiz. Orta Asya bozkırlarından kopmuş gelmiş, ancak burada büyük bir medeniyet vücuda getirmişiz.” tarzında konuşurdu. Türklüğü ile gurur duyardı. O arada bir gün, TKT'nin, bazı romanlarını senaryolaştırarak dizi film olarak çekmek istediği projesinden bana da söz etmiş ve fikrimi sormuş idi. Bunun üzerine, büyük Atatürk'ün, “Türk çocuğu atalarını tanıdıka, kendisinde daha büyük işler yapmak için güç bulacaktır” sözünü hatırlatarak; “bu bakımdan söz konusu projenin gerçekleşmesinin çok iyi olacağını, ancak senaryonun eserin ruhunu iyi aksettirmesi, özellikle Anadolu varlığını ve birliğini yansıtırma konusunda titiz davranılması gerektiği” konusu etrafında görüşlerimi dile getirmiştim.

“Evet, benim de niyet ve kararım aynen böyledir.” demişti. Daha sonra, birlikte Zile'ye gitmiş, açık arazide, kırlık, ağaçlık bölgelerde, dere kenarlarında çekim yapılacak mekânları birlikte tespit etmiş idik. Her bölüm için çekim yapılmasını istediği yerleri tek tek eliyle göstererek belirtmişti. Bu konuda nasıl heyecan duyduğunu, bir çocuk safiyeti içinde ne kadar sevindiğini hâlâ çok iyi hatırlıyorum.

Her zaman, kendisine büyük hayranlık beslediği Mevlâna'nın, Sepetçioğlu'nun duygu yüklü dünyasındaki yeri ise, hayli büyüktü. Bu bağlamda, eserlerinden yola çıkarak, onun için:

“Mevlâna bir yargıç, bir hekim, bir cerrahdır.” anlamlı hükmünü vermiş ve gerek devlet, gerekse millet hayatında yönetme ve yönetilme konusunda herkesin Mevlâna'dan alacağı çok dersler olduğunu dile getirerek:

“Millet hayatında yönetimin, yöneticiler için geçici olduğu iyi bilinmelidir. Kalıcı olan ise, yönetenler ile yönetilenler arasındaki ilişkilerdir. Bu ilişkilerin kaynağı adalet ise, yönetim makbuldür, değerlidir. O zaman yöneten yücedir, yönetilen de huzur içindedir. Atatürk; ‘adalet mülkün temelidir’ ve; ‘hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir’ demiştir. Unutulmamalıdır ki, yönetenler ve yönetim, emanet durumundadır.” şeklinde konuşmuştu.

*

Sonuç olarak, Yeni Türk Edebiyatı'nda özellikle hikâye, roman ve tiyatro sahasında ayrıcalıklı bir konuma sahip olan Mustafa Necati Sepetçioğlu; özel hayatı ile bütünleşen bir çizgide, edebî değeri yüksek eserlerinde ifadesini bulan zengin duygu ve düşünce dünyası ile ölümünün bu birinci yıldönümünde olduğu gibi, bundan sonra da her zaman takdir ve şükranla anılacaktır.

Ruhu şâd olsun!

